

Životné osudy Jozefa Sentivániho

ZOSTAVOVATELIA

Ing. Oto Jalčovník; Michal Sýkora; PhDr. Peter Vítek

Texty

Ing. Oto Jalčovník; PhDr. Peter Vítek

Známi autori fotografií

Karol Divald; Karol Divald ml.; Adolf Divald; Alfréd Grosz; Martin Habánek; Bc. Patrik Kováč; Gusztáv Král; Vladimír Labuda; Helena Mányoki; Zsolt Mányoki; Pavol Socháň; Michal Sýkora; PhDr. Peter Vítek

Grafická úprava

Vladimír Labuda; Michal Pindroch ml.

Technická spolupráca

Michal Sýkora; Bc. Patrik Kováč

Jazyková úprava

Mgr. Daniela Marosiová

Maďarský preklad

Ing. Szerén Móricz

Anglický preklad

Ing. Jana Handžáková; David McLean

Vydavateľ

Obec Štrba

Náklad

1500 ks

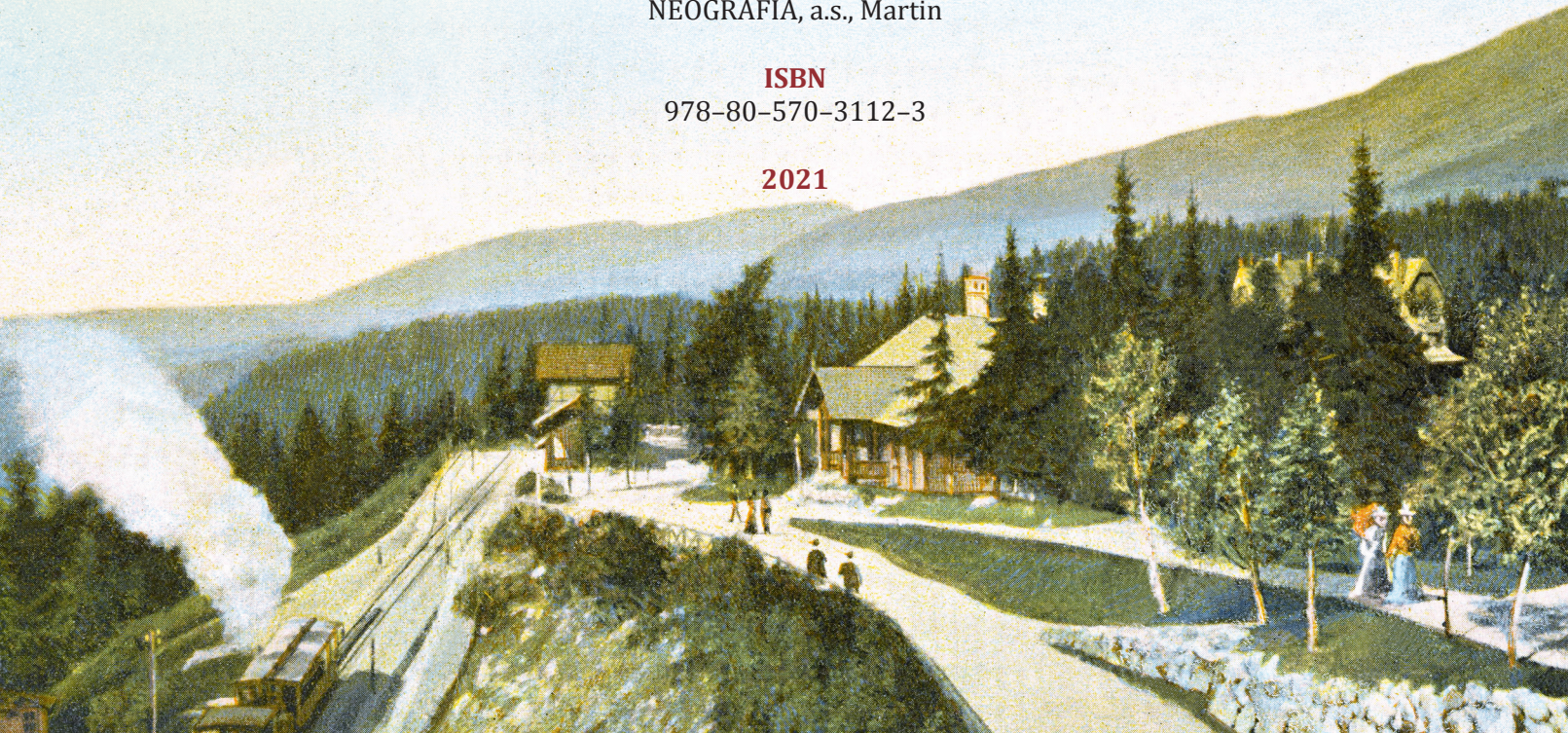
Tlač

NEOGRAFIA, a.s., Martin

ISBN

978-80-570-3112-3

2021

Vydané s finančnou podporou KOČR Severovýchod Slovenska;
Občianskeho združenia Za krajšie Štrbské Pleso; VIX, s.r.o. Žilina.; OOCR Región Vysoké Tatry.

VYDAVATEĽ A ZOSTAVOVATELIA

**ďakujú všetkým múzeám, archívom a inštitúciám zo Slovenska, Poľska
a Maďarska za poskytnuté dokumenty a fotografie**

z ich vzácnych historických zbierok, najmä:

Archívu Pamiatkového úradu SR v Bratislave;
Štátnemu archívu v Žiline, so sídlom v Bytči;
Štátnemu archívu v Žiline, so sídlom v Bytči, pracovisko Archív Liptovský Mikuláš;
Liptovskému múzeu v Ružomberku;
Slovenskému národnému múzeu v Martine;
Slovenskej národnej galérii v Bratislave;
Štátnym lesom TANAP-u v Tatranskej Lomnici;
Archívu dielní SNP vo Vrútkach;
Múzeu Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši;
Múzeu v Kežmarku;
Galérii mesta Bratislavy;
Maďarskému národnému archívu v Budapešti;
Maďarskej národnej galérii v Budapešti;
Maďarskému prírodovednému múzeu v Budapešti;
Knižnici Maďarskej akadémie vied v Budapešti;
Archívu Maďarského technického a dopravného múzea v Budapešti;
Múzeu TPN doktora Tytusa Chałubińskiego v Zakopanem;
obciam Jamník; Liptovský Ján; Podtureň; Vavrišovo; Uhorská Ves; Važec
a súkromnému archívu pána Erdős Bence.

Podakovanie patrí Ing. Petrovi Chudému; Mgr. Jánovi Martákovi; Jánovi Marosimu;
starostovi obce Liptovský Ján Mgr. Jurajovi Filovi a Turisticko informačnému centru v Liptovskom Jáne.

Úprimné podakovanie patrí pracovníkom Obecného úradu v Štrbe,
ktorí aktívne pomáhali pri tvorbe tejto publikácie, najmä Bc. Patrikovi Kováčovi; Lenke Levočkej;
Márii Pavelovej; Jane Šulákovéj; Mgr. Marekovi Hovaňákovi a Ing. Anne Hurajtovej.

General George J. Fox

OBSAH

Príhovor starostu obce Štrba Michala Sýkoru	7
---	---

I. KAPITOLA

Liptovská župa	8
----------------------	---

II. KAPITOLA

Majetkové pomery Sentivániovcov v Liptove a ich rodinné vzťahy	20
---	----

III. KAPITOLA

Jozef Sentiváni a jeho rodina	94
-------------------------------------	----

IV. KAPITOLA

Jozef Sentiváni a Štrbské Pleso.....	134
--------------------------------------	-----

V. KAPITOLA

Jozef Sentiváni a Uhorský karpatský spolok	172
--	-----

VI. KAPITOLA

Jozef Sentiváni a ozubnicová železnica	206
--	-----

VII. KAPITOLA

Jozef Sentiváni a Dr. Mikuláš Sontág	228
--	-----

VIII. KAPITOLA

Jozef Sentiváni na sklonku života	250
---	-----

Pohľadnice z obdobia vlastníctva Štrbského Plesa Jozefom Sentivánim	304
Resume	312
Rodinný album Sentivániovcov	324
Fotografie poskytli	336

Túto knihu autori venujú pamiatke JUDr. Jána Gašpara z Košíc
a všetkým priaznivcom Štrbského Plesa.

PRÍHOVOR

Vážení čitatelia,

publikácia, ktorú približujeme čitateľovi, je venovaná blížiacemu sa okrúhlemu 150. výročiu založenia Štrbského Plesa v roku 2022. Prináša množstvo nových informácií zo života, činnosti a doby Jozefa Sentivániho, ktorý z najvyššie položenej osady celého Uhorska vybudoval, vďaka svojej usilovnosti, predstavivosti a pohostinnosti, skutočnú „perlu Vysokých Tatier“. Vydanie tejto výnimočnej publikácie pri okrúhlym výročí je preto nielen symbolickým splatením tohto „historického dlhu“, ale zároveň aj našim poďakovaním tejto významnej osobnosti, ktorá už pred 150-imi rokmi začala úspešne formovať aj našu súčasnosť.

Text je doplnený unikátnymi fotografiami osobností a dobovými fotografiami Štrbského Plesa, Vysokých Tatier, ale aj regiónu, ktoré súviseli s pôsobením Jozefa Sentivániho. Dôkladného spracovania sa dočkali aj dejiny rodu Sentivániovcov v Liptove, najmä v Liptovskom Jáne, ale aj v obci Gemer, meste Tornaľa časti Behynce a ďalšie doposiaľ skromne publikované osudy rodu, či priamo Jozefa Sentivániho staršieho a jeho potomkov. Pri príprave tejto publikácie nám významne pomohol

*^{1.} Michal Sýkora,
starosta obce Štrba*

JUDr. Ján Gašpar, bývalý dlhoročný riaditeľ Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach, známy bibliograf, historik a zberateľ historických dokumentov. Mal veľmi blízky vzťah k histórii Vysokých Tatier, čo prejavil aj v publikačnej činnosti. Bohužiaľ v roku 2018 nás náhle opustil. Určite by sa potešil tejto publikácii, na ktorej tvorbe a obsahu sa výrazne podieľal. O histórii Štrbského Plesa vydala obec v posledných rokoch niekoľko publikácií. Medzi ne patria napr. Štrbské Pleso na dobových pohľadniciach a fotografiách, Od Štrby po Štrbský štít, Štrbské Pleso a okolie (táto publikácia vyšla aj v maďarskom jazyku), Štrbského Pleso v premenách času a k 40. výročiu MS 1970 publikácia Tatranský pohár.

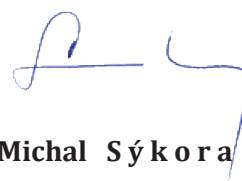
O živote a činnosti Jozefa Sentivániho sa doteraz veľa nevedelo, pretože známe historické práce boli na tieto informácie veľmi skúpe. Preto najviac informácií o ňom bolo možné zistiť len z nekrológu, ktorý bol zverejnený v ročenke Uhorského karpatského spolku z roku 1906. Sentiváni sa dožil úctyhodného veku 88 rokov. Po jeho smrti, sa až do roku 1918, ako výraz vďaka za jeho prínos ku vybudovaniu Štrbského Plesa ku maďarskému názvu pridával aj prívlastok Sentivániho Štrbské Pleso (Szentiványi Csorba – tó).

Táto publikácia, ktorá prichádza ku svojim čitateľom pod názvom „Životné osudy Jozefa Sentivániho“,

je výnimočná tým, že podáva doteraz najkomplexnejší pohľad na jeho prínos, nielen pre rozvoj Štrbského Plesa, ale aj celých Vysokých Tatier. Sentiváni, prostredníctvom svojich aktivít a finančnej podpory, prispel výraznou mierou nielen ku rozvoju tatranskej turistiky (výstavba chát, Klotildinej promenády a vysokohorských chodníkov), ale aj ku rozvoju tatranskej dopravnej infraštruktúry (parná zubačka a Klotildina cesta). Obdivuhodné sú aj jeho spoločenské aktivity, pretože počas pôsobenia na Štrbskom Plese privítal desiatky návštev významných osobností vtedajšieho hospodárskeho, politického aj spoločenského života Uhorska či zahraničia. Významne tak prispel ku propagácii Štrbského Plesa ako najvyššie položenej kúpeľnej a turistickej osady celého Uhorska.

V tejto publikácii sa dočítate o živote a dobe Jozefa Sentivániho (Szentiványi), zakladateľa Štrbského Plesa, ktorú napísali spoločne Oto Jalčovik, známy milovník histórie Vysokých Tatier a tvorca unikátnych modelov historických tatranských budov a Peter Vítek, renomovaný liptovský archivár a historik. Kniha prináša okrem podrobnej genealogickej tabuľky rodu Sentivániovcov aj viacero zaujímavých a nových informácií, ktoré upresňujú a obohacujú naše historické poznanie nielen o vtedajších pomeroch v Liptovskej župe v Hornom Uhorsku, ale najmä o počiatkových rokoch vzniku a vývoja osady Štrbské Pleso.

Pátranie po osudoch Jozefa Sentivániho vydáním tejto knihy nekončí. To dokazuje aj skutočnosť, že krátko pred jej dokončením, počas posledných korektúr bola v archíve múzea TPN v Zakopanem zostavovateľmi tejto knihy objavená unikátna mapa, ktorá dokazuje, že už pred rokom 1872 existoval pri Štrbskom plese obývatel'ný objekt. V čase, keď v ústi Studených dolín bola postavená Rainerova útulňa „Rainer kunyhó“, aj v blízkosti Štrbského plesa je zakreslený objekt s pomenovaním „Kunyhó“. Táto mapa je zobrazená na vnútornej obálke tejto knihy. Nie je naším zámerom na základe tejto skutočnosti prepisovať dejiny a vnášať chaos do už zaužívaného interpretovania dejín Štrbského Plesa. Chceme len zdôrazniť, že táto kniha podáva ucelený a doposiaľ najpodrobnejší popis histórie Štrbského Plesa pomocou historických faktov získaných do apríla roku 2021.

Michal Sýkora